

Eorumque officio.

Dissolvit ab eo Hospitalis Montepessulani.

Magistrum soli Romano Pontifici subiectum declarat.

Fratribus in loca interdicti subiecta venientibus pulsandi campanas det facultatem: aliaque concedit privilegia.

tribus nostris vivis pariter, ac defunctis specialiter obsecrantes omnia spiritualia liberaliter amministrent, & super his nullus nisi Romani Pontificis correctioni subiaceat, ad quem quoties expedierit, monitione premissa, charitativa fiat a Fratribus proclamatio propter Deum, ut ipse cognita veritate decernat quod suo prudenti consilio duxerit providendum. Ipsi autem vestitu & vestitu contenti, quem eis secundum eandem Regulam precipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant Ecclesiasticis Sacramentis, ita quod de aliis Hospitalis negotiis preter concessionem Magistri se nullatenus intromittant, sed omnia dispositioni tue sili Magister & successorum tuorum vel eorum, qui per te, vel per eos ad haec fuerint deputati, sine contradictione, ac murmuratione relinquunt. Ceterum cum unionem ejusdem Hospitalis, & Sancti Spiritus in Montepessulani, vobis, & Hospitali vestro in spiritualibus & temporalibus perniciosam cognovimus & damnosam, ipsam de Fratrum nostrorum consilio providimus dissolvendam. Statuentes ut nec istud illi, nec illud isti in aliquo teneatur, nec vobis & illis aliquid sit commune non obtante privilegio dicti Predecessoris nostri, vel nostro, si quod super unione ipsa apparuerit impetratum. Ceterum cum Ecclesia Sanctae Mariae in Saxia, & Hospitali constructum ibidem ad nos nullo pertineat mediante, salvo quod Clerici ejusdem Ecclesiae debent ex nostro mandato Basilicæ Principis Apostolorum in Scrutinio, Baptismo, & Letania, ne disparis conditionis praeferatur homo eidem, & Servus, qui alii Domino stet, aut cadat, praenotatur Hospitali praedicto, quod nostrae tantum est jurisdictioni subiectum; Personam tuam sili Magister, & successorum tuorum a quorumlibet Praelatorum eximimus potestate, ut nullus in te vel eos interdicti, vel excommunicationis sententiam sine mandato Apostolicæ Sedis audent promulgare, quam si aliter prolata fuerit, decernimus non tenere. Si qui vero fratrum vestrorum, qui destinati fuerint ad elemosynas colligendas in quamlibet Civitatem, Castellum, vel Villam advenerint, si forte locus ille a divinis fuerit officiis interdictus, pro Omnipotentis Dei reverentia in eorum adventu jucundo semel in anno pulsatis Campanis aperiatur Ecclesie, ut super elemosynis acquirendis verbum exhortationis ad Populum in Ecclesia proponatur. Decernimus insuper ut Receptores Fraternalitatis, sive collectarum vestrarum salvo jure Dominorum suorum in Beati Petri, & nostra protectione consistant, & pace in terris quibus fuerint potantur. Simili etiam modo sancimus, ut quicumque in vestra fuerit fraternitate receptus, si forsitan Parochialis Ecclesia, cujus ipse Parochianus extiterit, a divinis fuerit officiis interdicta, eumque mori contigerit, ipsi Sepultura Ecclesiastica non negetur, nisi excommunicatus vel nominatim fuerit interdictus. Decimas autem de Terris, & Vincis, quas ad opus infirmorum, & pauperum propriis manibus aut sumptibus colitis de terris habitis ante Concilium generale, sive de nutrimentis Animalium, seu de fructibus hortorum vestrorum nullus exigere vel extorquere praesumat. Liceat autem vobis in domibus vestris, quas in praesentiarum habetis, vel in futurum eritis habituri ad opus

vestrum, & familiae vestrae, necnon infirmorum, & pauperum ibidem manentium, Oratorium & Cimiterium sine impedimento cujuslibet contradictionis habere. Christma vero, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promovendi, a Dioecesanis suscipietis Episcopis siquidem Catholici fuerint, & Communionem Sacrosanctae Romanae Sedis habuerint, & ea vobis sine pravitate aliqua voluerint exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis Catholicum adire Antistitem, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate vobis quod postulatur impendat. Cum autem generale interdictum terrae fuerit, liceat in Ecclesiis vestris clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis Campanis, suppressa voce divina officia celebrare. Liceat quoque vobis liberas, & absolutas personas e seculo fugientes ad conversionem recipere, & eas absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper ut nulli fratrum vestrorum post factam in locis vestris professionem fas sit adque Magistri sui licentia inde discedere nisi archoris Religionis obtento. Discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus penitus audeat retinere. Si qui vero Fratrum vestrorum post factam professionem turbatores Religionis vestrae, vel inutiles fuerint fortassis inventi, liceat tibi sili Magister, & successoribus tuis eos cum assensu, & consilio senioris partis Capituli amovere, ipsisque dare licentiam ad alium Ordinem, ubi secundum Deum vivere valeant transeundi, & loco eorum alios subrogandi, qui unius anni spatio in vestra societate probentur, quo peracto, si mores eorum exegerint, & ipsi utiles fuerint ad servitium Hospitalis inventi, Professionem faciant Regularem. Ad haec districtius inhibemus ne a te sili Magister, vel successoribus tuis, & Fratribus Hospitalis ejusdem exigat ulla Ecclesiastica secularisve Persona fidelitates, homagia, juramenta, vel securitates reliquas, quae a laicis frequentantur. Postremo decimas, quas consilio & assensu Episcoporum a Clericis, vel Laicis porueritis obtinere, illasque quas consentientibus Dioecesanis Episcopis, & Clericis ad quos pertinent, acquiretis, Auctoritate vobis Apostolica confirmamus & praesentis scripti patrocinio committimus. Nulli ergo omnino hominum liceat praedictum locum temere perturbare, vel possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia conserventur eorum, pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. De cetero successores nostros obsecramus, & obtestamur in Christo Jesu, qui venturus est judicare vivos & mortuos, ut locum vestrum cum personis & rebus ad hospitalitatis officium deputatis tamquam speciales Patroni specialiter foveant & defendant. cum etiam ceteris piis locis teneantur ex Apostolicæ servitutis officio providere: huic tamen Hospitali quod de bonis Ecclesiae Romanae fundatum est & dotatum, & tam nostris, quam successorum nostrorum diebus credimus ampliandum, curam debent impedire specialem. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica,

De Fratribus amovende.

Decret. im-municatum.

Rom. Pontifices adhortatur, ut ei pre-flo sint.

Clausula.

Dat. die 11. Maji 1217. Pontific. Anno I.

Ibid.

Exordium.

sica, secularisve persona hanc nostrae Constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo terciove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore & Sanguine Dei, ac Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultionis subiaceat. Constat autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Iudicem premia aeternae pacis inveniant. Amen.

Dat. Laterani per manum Raynerii Sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellarii tertio Idus Maji Indictionis quinta, Incarnationis Dominicae Anno millesimo ducesimo decimo septimo, Pontificatus vero Domini Honorii Papae Tertii Anno Primo.

XI.

Exhortatio ad omnes Galliarum Praelatos, ut pro Anniversariis adimplendis in Cathedralibus, & Conventualibus Ecclesiis diebus Festis, & aliis alia Missa decantanda praetermitti non debeat.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, & universis aliis Ecclesiarum Praelatis, & Clericis per Franciam constitutis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cum Creatura non habeat quid pro meritis respondeat Creatori, qui ut eam de corruptionis eriperet servitute, ac in libertatem filiorum vocaret, Servi formam suscipiens tradidit semetipsum, nec desinit ei naturalia, & gratuita beneficia largiri; non est, unde quis se debeat ab obsequiis excusare divinis, praesertim ad quae pro certis stipendiis, quae recepit, se professione facta specialiter obligavit, quaeve fideliter exequendo, quamvis solvat debitum, salutis propriae profectum prosequitur incomparabile sibi exinde meritum comparando. Nam etiam dives in omnibus Dominus non nisi pro nobis egeat bonis nostris; beneplacitum tamen est ei, ut Creatura se totam impendat in laudibus Creatoris, quia de perceptis beneficiis gratias exhibens potiora beneficia sumere mereatur: secus agentibus reputatis ingratis, quorum spes tanquam lanugo tabescit, & quasi spuma fragilis, quae degitur a procella. Ceterum licet omnes omnino cujuscumque conditionis laudes, vel sexus teneantur nomen Domini collaudare, Clerici tamen ad id specialiter sunt ascripti, quod non solum suas, sed etiam Populi vices in hoc exequi quasi stipendiario jure teneantur, utpote qui facti funicularum hereditatis Domini Ecclesiastica beneficia, quae Christus in suo Sanguine acquisivit propter hoc praecipue assequuntur assequuti majora, si inunctum sibi ministerium exequi student fideliter & devotè non subducentes se a divinis obsequiis, ut remissis cum maledictis sit homo, qui opus Domini fecerit negligenter. Sane accepimus, sed minime Bull. Rom. Tom. III.

acceptamus, quod in partibus vestris multiplicatis Anniversariis Defunctorum, ex quibus ea celebrantibus commodum obvenit temporalibus, quidam in Cathedralibus, & Conventualibus Ecclesiis praetextu Missae semel in die pro Anniversario celebratae Sacrae Missarum solemnium, quae ratione diei, vel festi solent solemniter celebrari, culpabili negligentia praetermittunt, quasi non sint obligati Domino ad utramque, ne inde his sibi praedictum generetur, vel Dominus forte pro tantis obsequiis non sufficeret eis aqua vicissitudine respondere. Certe verendum est, ne qui tam nequam negligentia laborare noscuntur in obstinatam malitiam prolabentes, & si non voce quod est gravius facti, dicant: Quis est Dominus, ut serviamus ei; tamquam testa contra figulum cogit, & contra levantem eam virgula elevetur. Cum igitur Ecclesia Gallicana per Dei gratiam tamquam lucerna super Candelabrum posita luceat aliis per exemplum, qui videntes opera ejus bona glorificant Patrem Coelestem; Ne quod absit tanta negligentia tenebris obumbratur, & alias consequenter obumbrat; Universitatem vestram rogandam, duximus, & monendam per Apostolica vobis scripta firmiter praecipiendo mandantes, quatenus universi, & singuli proinde attendentes quod servire Deo regnare est nullum in vos torporem negligentiae, sicut hactenus, obrepere permittatis, quo minus, & pro Anniversariis Defunctorum, & pro Festo, vel Feria secundum temporum congruentiam Missarum solemnium conventualiter celebretis, & faciatis conventualiter celebrari, ut sic quodammodo sine intermissione orantes ab eo mereamini exaudiri, qui adest omnibus in veritate invocantibus nomen suum.

Datum Anagninae quarto nonas Julii Pontificatus Nostri Anno Primo.

XII.

Infundatio Marchiae Anconitanæ Azzoni VII. Marchionis Estensis sub annuo censu centum librarum Pravinien, monetæ Apostolicæ Sedis pertolvendo.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Nobili Viro Azzoni Anconitano, & Estensi Marchioni salutem, & Apostolicam benedictionem.

Sinceritas devotionis, & fidei, quam ad nos, & Romanam Ecclesiam clarae memoriae Azzo Marchio pater tuus probatus est habere, promeruit, ut ad tuum commodum, & honorem efficaciter intendamus, cum per illius discretionis prudentiam, & strenuitatis virtutem eidem Ecclesiae commoda magna provenerint, & per tuae quoque probitatis industriam multa sperentur auctore Domino proventura. Ut ergo te ad ejus obsequium fortius astringamus, de communi fratrum nostrorum consilio Marchiam Anconitanam in restum tibi Feudum concedimus, in qua iste sunt Civitates, cum Comitibus, seu Dioecibus suis, Ancona, Asculum, Humana, Firmum, Camerinum, Auximum, Hesis, Senogallia, Fanum, Penfaurum, Callis, & Forum Sempronii. Quae omnia sicut

Decretum.

Dat. die 3. Julii 1217. Pontific. Anno I.

Edict. Muratorius Antiquitatis. Estens. Parte I. Cap. XLII.

Exordium.

Infundatio de qua supra.

Conditiones, seu Pacta.

sicut predictum est cum jurisdictione, Districtu, honore, & Dominatu, & aliis ad nos temporaliter pertinentibus, in rectum tibi Feudum concedimus, sub annuo censu centam librarum Pravinensis monetae Sedi Apostolicae persolvendo, ita quod quocumque, ac ubicumque per totum ipsius Ecclesie patrimonium a Mari usque ad Mare, & a Radicoiano usque ad Ceparanum requisitus fueris, nobis cum centum Militibus sumptibus tuis uno integro mense per annum tempore veniendi, & recedendi minime computato... ipsamque Marchiam a Sede dumtaxat Apostolica recognosces, cujus juris, & proprietatis existit, & de illa contra omnem mortalem facies pacem, & guerram ad mandatum ipsius. Nos ergo dilectum filium Nobilem Virum Othonem Ramberti procuratorem tuum ad hoc specialiter destinatum, pro te de Marchia ipsa solemniter investivimus per vexillum, ita quod tempore congruo ad nostram accedas presentiam ligium nobis in manibus nostris facturus, dominium, & fidelitatis juramentum personaliter praestiturus. Ne igitur haec nostra concessio in dubium revocetur, sed debitam potius obtineat firmitatem eam per praesentis privilegii paginam confirmamus. Statuentes, ut nulli omnino hominum hanc paginam nostrae concessionis, & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei,

Firmitas concessionis.

(a) Quamvis Chronologici desideretur characteres, ab ipso tamen Insuperationis hujusmodi Instrumento, ab eodem Muratori relato loc. cit., confectoque coram S.R.E. Cardinalibus, in cuius fronte haec verba leguntur: Anno a Nativitate D. N. J. C. MCCXVII. eodem anno datum crediderim Pontificum Diploma ab Honorio PP. III., qui quadriennio post; anno scilicet 1221. a Juribus, & Populo Anconitano, & Humanitati Civitatum, & Rocanensis, Castelli Fivardi, Civitatis, & Municipii Castrorum ejusdem Marchiae Anconitanae litteras dedit, ut Azzoni eamque Dominus, & Vicarius, ac Nuntius ejus... de iustitiis suis sine difficultate responderent. Laudatum Insuperationis Instrumentum subijco.

In Nomine Domini. Amen.

Anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi millesimo ducentesimo decimo septimo, Pontificatus Domini Honorii Papae Tertii primo, die decimotertio intrante mense Aprilis, Indictione quinta, in praesentia, & testimonio rogatorum testium infra scriptorum, coram Cardinalibus scilicet Dominis G. P. Albanensi, & C. Portuensi Episcopis, necnon Domino L. tituli Sanctae Crucis in Hierusalem, Domino P. Sanctae Pudentianae, Domino S. Basilicae Duodecim Apostolorum, Domino R. tit. Sancti Stephani in Coelio Monte, Domino Th. tituli Sanctae Sabinae, & Domino J. de Columna tituli Sanctae Praxedis Presbyteris Cardinalibus, & Domino G. Sancti Nicolai in Carcere, Domino Sancti Theodori, Domino S. Sancti Adriani, Domino R. Sancti Angeli, Domino Aldebrandino Sancti Eustachii, Domino Aegidio Sanctorum Cosmae, & Damiani Diaconis Cardinalibus Dominus Honorius Papa Tertius de consensu, & consilio fratrum suorum praedictorum Cardinalium investivit per vexillum Beati Petri Othonem Ramberti de tota Marchia Guarnerii, nomine, & vice Marchionis Azzonis Eltenis recipientem pro eo procuratoris nomine, sicut

inve-

Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum. EGO HONORIUS Catholicae Ecclesiae Episcopus. Ego Nicolaus Tusculanus Episcopus. Ego Peregrinus Albanensis Episcopus. Ego C... Th. Portuensis, & S. Rufinae Episcopus. Ego Leo tituli Sanctae Crucis in Hierusalem Presbyter Cardinalis. Ego Petrus Sanctae Pudentianae tituli Pastoris Presbyter Cardinalis. Ego Robertus tituli Sancti Stephani in Monte Coelio Presbyter Cardinalis. Ego Stephanus Basilicae Duodecim Apostolorum Presbyter Cardinalis. Ego Gregorius tituli S. Anastasiae Presb. Card. Ego Thomas tituli Sanctae Sabinae Presb. Card. Ego Guido Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis. Ego Octavianus Sanctorum Sergii, & Bacchi Diaconus Cardinalis. Ego Gregorius Sancti Theodori Diaconus Cardinalis. Ego Raynerius Sanctae Mariae in Cosmedin Diaconus Cardinalis. Ego Romanus Sancti Angeli Diaconus Card. Ego Stephanus Sancti Adriani Diaconus Card. Ego Aldebrandinus S. Eustachii Diaconus Card. Ego Aegidius Sanctorum Cosmae, & Damiani Diaconus Cardinalis (a).

investiti fuerunt Pater, & Frater dicti Azzonis per Ecclesiam Romanam, cum omnibus rationibus, & libertatibus, juribus, & honoribus ejusdem Marchiae, scilicet ad voluntatem dicti Marchionis, & Matris suae Comitissae... de spiritualibus ab eadem Marchia perceptis debeat respondere Domino Papae, & Ecclesiae Romanae, de omnibus vero temporalibus fructibus debeat respondere dicto Marchioni, & Matri suae, & quod dictam Marchiam tenebit, & salvabit ad voluntatem dicti Marchionis, & Matris suae pro Ecclesia Romana. Et cum dictus Marchio ad majorem accesserit aetatem, quod ipse in propria persona debeat visitare Curiam Romanam, & jurare fidelitatem Domino Papae, & Ecclesiae Romanae pro dicta Marchia; & haec omnia attendere, & observare dictus Oddo tacto Libro corporaliter juravit.

Tales rogati.

- Dom. Willhelmus Marchio Montisferrati. Dom. Salinguerra de Ferraria. Dom. Johannes Capotius Romanus. Dom. Paganus de Saviola. Dom. Suxinellus de Ferraria. Dom. Ugo linus Sancti Johannis. Dom. Presbyter de Placentia. Dom. Guido Nisnelli de Regio. Dom. Alizius de Regio. Petrus Capotius Hostiaris Domini Papae. Petrus Nicolaus Sotio suo. Zapulinus Notarius de Ferraria.

Actum in Palatio Lateranensi in Consistorio feliciter. Ego Thomas, qui vocor Aizardus, Domini Othonis Imperatoris Notarius interfui, audivi, & scripsi.

Con-

Honorii PP.

Et S. R. E. Card. subscriptiones.

XIII.

Confirmatio jurium omnium, ac Privilegiorum a Romanis Pontificibus Albanen. Ecclesiae concessorum.

Ex Regest. Nicolai IV. editi Vghell. Ital. Sac. Tomo I.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Pelagio Albanensi Episcopo, ejusque Successoribus canonicè substituendis in perpetuum.

ET si omnes unum corpus sumus in Christo singulis autem alter alterius membra, quia tamen non omnia membra actum habent eundem, sed capiti suo alterius vicibus, & variis officiis obsequuntur, is tanquam principalibus honor est abundantior detegendus, quae capiti sunt ipsa corporis dispositione vicina, & interiorum mentis conceptum facilius, & expeditius per exteriores actiones exponunt. Sane licet Sedes univeros, quos Episcopalis apex dignitatis extollit, in partem creditur sibi sollicitudinis evocavit eo tamen, qui sibi collaterales existunt, suo specialius obsequio deputavit, quibus sua secreta communicans cum ipsis interdum, & interdum per ipsos in spiritualibus, & temporalibus exequatur vices suas. Cum igitur Albanensis Civitatis Antistes magnum locum obtineat inter eos, & ex institutione praedecessorum nostrorum, & consuetudine approbata Romano Pontifici familiaris semper, & collateralis existat, te qui ex vocatione divina Civitatis ipsius Cathedralam conscendisti specialius honorare proponimus, & in tuis te petitionibus exaudire. Eapropter venerabilis frater in Christo tuis precibus annuentes ad exemplar felicitatis recordationis Innocentii Papae Praedecessoris nostri Civitatem Albanensem cum Burgo Thermis, Monte qui dicitur Sol, & Luna, Palatio, & omnibus appenditiis suis ad jus, & proprietatem Sedis Apostolicae pertinentibus, immo etiam cum omni jure nostro tam in Comitatu Castellania, & moneta, quam fidelitatis, & dominio, futuris bannis, placidis, plateatico, guerra, pace, hoste, cavalcada, glandatico, herbatico, ruspatico, pratis, vineis, nemoribus, terris cultis, & incultis, & aliis manualibus nostris sive in terris, sive in aquis, & jure quod habemus in Ecclesiis ejusdem Civitatis pro caratis vini, & si qua alia ad regalia nostra pertinere noscantur, tibi, & successoribus de fratribus nostrorum consilio concedimus, confirmamus. & praesentis scripti privilegio communimus.

De Episcopis Pontifici collateralibus.

Jura Albanen. Ecclesiae confirmat.

Claufula.

Honorii PP.

Et S. R. E. Card. subscriptiones.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praesentem Albanensem Ecclesiam temere perturbare &c. Si qua igitur in futurum &c. usque praemia aeternae pacis inveniant. Amen. Amen. Amen. EGO HONORIUS Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi. Ego Guido Praenestinus Episcopus subscripsi. Ego Cynthius Portuensis, & Sanctae Rufinae subscripsi. Ego Petrus Sabiniensis Episcopus subscripsi. Ego Leo tituli Sanctae Crucis in Hierusalem, Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego Robertus tituli Sancti Stephani in Monte

Coelio Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego Gregorius tituli Sanctae Anastasiae Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego Stephanus Basilicae Duodecim Apostolorum Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego Thomas tituli Sanctae Sabinae Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego Guido Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Octavianus Sanctorum Sergii, & Bacchi Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Gregorius Sancti Theodori Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Stephanus Sancti Adriani Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Aldebrandinus Sancti Eustachii Diaconus Cardinalis subscripsi. Datum Ferentini per manum Raynerii Sanctae Romanae Ecclesiae Vice-Cancellarii nono Kalendas Augusti, Indictione quinta, Incarnationis Dominicae Anno millesimo ducentesimo decimo septimo, Pontificatus vero Domini Honorii Papae Tertii, Anno Secundo.

Dat. die 25. Julii 1217. Pontific. Anno II.

XIV.

Publicatio Processuum contra Fanenses Ecclesiae libertatis perturbatores, ac Episcopalis Dignitatis invasores.

Ex Regest. Vaticano.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Episcopis per Marchiam Anconitanam constitutis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Prophani Fanensium actus innovent, immo manifeste declarant illos esse timore, ac amore divini nominis vacuos, & quod inviti ac dolentes dicimus reprobos circa fidem, cum in Ecclesias ac in Ecclesiasticos viros severitas illas exercent a quibus abstinet etiam feritas Pazanorum. Illi enim Loca Sancta cum peccatis exigentibus traduntur in manibus eorumdem sine reverentia tenent, & forte rituum suorum polluunt immunditiis, hi autem ea penitus dissipant, & evertunt, sicut ruinae Forosempromiensis Ecclesiae protestantur. Cum vero expectarem, ut iidem Fanenses recurrentes ad proprias conscientias, & offensam Dei, ac Sedis Apostolicae cogitantes salutem animarum suarum consulere, ut satisfaciendo de impietatis hujusmodi sacrilegio, & absolvi ab excommunicationis sententia, quam propter hoc sunt ligati humiliter postulando; ipsi quasi contra Deum, & salutem propriam conjurarent, ecce manus impias converterunt in viscera Fanensis Ecclesiae Matris suae primo Ecclesiae ipsius hominibus exactiones indebitas, & insolitas imponere molientes, & eandem Ecclesiam, quae illos in libertatem filiorum Dei quantum in ipsa est genuit fatigantes subjicere servituti. Cumque Venerabilis Frater noster Fanensis Episcopus Albergetum Potestatem, & Communitatem Fanensem rogaret, ac moneret benigne, ut ab hujusmodi gravaminibus abstinerent, cum ejusdem Ecclesiae homines ab eorum collectis permanissent haec-

Fanensium flagitia.

Forosempromiensis Ecclesiam excindunt.

Fanensis Ecclesiae locum libertatem.

Monito ab Episcopo potestatis, & populo facta vana.

Novis celebrationibus.

hactenus liberi, & immunes, & ipse qui Crucifigatus est gaudere deberet immunitatis privilegio Crucifigatis indulto, monitionibus prædictis adjiciens, ut juxta Statuta Generalis Concilii revocarent sanctiones iniquas præsumptas contra Ecclesiasticam libertatem; præfatus Albergettus obturans ejus justis, & salubribus monitis aures suas, ac totos sensus suos exacuens in ejusdem Episcopi injuriam, & gravamen, quemdam ipsius bajulum, qui pro eo quod in commissa sibi administratione se infideliter gesserat, ad dandum eidem quamdam pecunie quantitatem semetipsum attrinxerat, datis fidejussoribus, & præstito juramento novo potentiae genere ab ipso juramento absolvit, fidejussoribus datis ab eo nihilominus absolutis, ac deinde fecit per Civitatem voce præconis interdicti, ne quis ipsi Episcopo vel ejus familie loqueretur, aut eis quidquam vendere attentaret, & sic coegit eundem cum tota familia sua viginti duobus diebus quasi obsessum in foris vivere leguminibus nullo audente coquere sibi panem aut aliquid ministrare, ipsique non audentibus Palatium egredi metu mortis. Fama igitur per partes vicinas hujus impietatis seviritati nunciante, Venerabiles Fratres nostri Anconitanus, & Senogallien. Episcopi, ac Prior Fontis Avellanae, alique Viri Religiosi moti compassionis affectu ad Civitatem prædictam personaliter accesserunt, in quorum manus, & arbitrium post longos tractatus concordie idem Episcopus præfate ponere noluit totam hujusmodi questionem, sed dictus Albergettus hæc, & alia, quæ præfati Episcopi, & Religiosi rationabiliter proponebant profus audire contemnens, iterum præfate dicto Senogallien. Episcopo fecit per Civitatem præconis voce clamari, ut nullus loqueretur jam dicto Fanen. Episcopo, aut aliquod exerceret commercium cum eodem, & præsumptioni præsumptionem, ac forori furorem adjiciens inhibuit sub poena Banni, & vinculo juramenti, ut nullus Missam, Prædicationem, vel Officium aliquod audiret Episcopo sepedito præfate, ut sic ordine perturbato, ipsum Episcopum excommunicasse quodammodo videretur. Videns ergo idem Episcopus locum amplius dissimulationi non esse, cum dictus Albergettus de die in diem fieret intolerantior, & gravaminibus gravamina cumularet in ipsum & Judicem, ac totam familiam ejus excommunicationis, & in Civitatem prædictam interdicti sententias promulgavit. Porro cum dilectus filius Andreas Subdiaconus, & Cappellanus noster tunc in partibus illis officium Legationis exercens, præfate Episcopo, & quibusdam aliis convocatis in ipsos Fanen., & eorum complices pro destructione prædictæ Forosempromien. Ecclesie excommunicationis sententiam protulisset, sepeditus Albergettus per Nuncios suos mandavit ipsi Episcopo a præfate dicti Legati reverso, ut excommunicationis, & interdicti sententias, quas in ipsum, & Judicem, ac familiam suam, & Civitatem Fanen. protulerat, ac aliam quoque latam in mulierem quamdam pro eo, quod quamdam Ecclesie suæ domum contra justitiam detinet violentem, sine conditione qualibet relaxaret, nec impediret, quo minus ipsius Ecclesie homines impositam sibi collectam exolverent, & de statutis Conci-

Episcopus Civitatem interdictio subponit.

Potestas flagitios adde.

lii toto tempore sui regiminis intentionem non faceret, vel in aliquem ejus jurisdictioni subjectum excommunicationis sententiam promulgaret. Cumque idem Episcopus nolens ejus malitiam consentire, offerret eidem, quod super his omnibus in aliquos Viros Ecclesiasticos compromitteret, & eorum arbitrium sine refragatione qualibet observaret dictus Albergettus verbis justitiam, vel æquitatem sonantibus obturans aures, & animum more, ac de malo in pejus corrumpendo demonstrans se super talentum plumbi cum iniquitate sedere, Sacristiam Fanensis Ecclesie, in qua erant Corpora Sanctorum, indumenta, libri, & cætera Ecclesiastica ornamenta cum Cappella, & quibusdam aliis rebus ipsius Episcopi, ac Hostia univerfa canonicæ securibus frangi fecit, ac res ibidem inventas conscribi, & Canonicos de ipsa Canonica eicci sub tractis eisdem omnibus alimentis. Deinde Ministri ejusdem in Episcopale Palatium irruentes, & Cameram ipsius Episcopi frangentes securibus scrinia, in quibus Privilegia, & Instrumenta Episcopatus posita erant, penitus confregerunt, ac expulerunt Cappellanos, & omnes Serviientes ipsius Episcopi de Palatio, & solo inter Sathanae Satellites remanente, quorum unus adhuc humanitatis aliquid retinens sibi dixit in aure, quod præfatus Albergettus eum mutilare firmiter proposuerat, si ea nocte in ipso Palatio remaneret, unde idem Episcopus de viro iniquitatis merito iniqua præsumens, statim fugit ad Altare Majoris Ecclesie vestimentis, & calceamentis omnibus quod etiam dicere pudor est spoliatus: ibique cum septem de ipsius loci Canonice, & eorum familia permansit tribus diebus, & noctibus sine pane, vino, aqua, & omnibus alimentis, valvis Ecclesie confixis clavis ferreis de foris, ne ipsi pateret egressus, & custodiis deputatis circa ipsam Ecclesiam ne per fenestras panis, aut edulium aliud inferretur. Postremo idem Episcopus in hujusmodi mortis angustia positus facta protestatione coram ipso Altari, & Canonicis antedictis, ne præjudicaret Ecclesie quod tam certo mortis metu facere cogebatur consentit, ut mortem effugeret dicti Albergetti petitionibus supradictis. Præfatus vero Legatus cum hæc ad aures ejus impietas pervenisset ad Senogalliensem Civitatem festinus accedens in ipsum Potestatem, & totum Consilium Civitatis Fanensis solemniter promulgavit excommunicationis sententiam, salva ea quam pro factis præfate Forosempromien. Ecclesie tulerat in eisdem. Licet igitur poena severior tantis deberetur excessibus, Nos tamen mitiori utente ad præfens præfati Legati sententiam auctoritate Apostolica roboramus, & Civitatem prædictam districtissimo subjicimus interdicto. Adjicientes, ut præfatus Albergettus, & complices ejus etiam finito sui regiminis tempore, nihilominus eadem sententia teneantur, nec ab ea possint absolvi, nisi personaliter propter hoc ad Sedem venerint Apostolicam, nisi forsân in mortis articulo constituti; Uxorem quoque, ac familiam ejus sententia subijcimus interdicti, auctoritate præfentium inhibentes, ut quandiu sepeditus Albergettus in aliqua Civitate, Castello, seu Villa personaliter fuerit, nullus ibi divinum præsumat Officium celebrare, & si quis ei alicujus obligationis vinculo est

astri-

Molestias eis inferri vetat.

Firmitas decreti hujus.

Dat. die 6. Novem. 1217. Pont. An. II.

Episcopi mandant, ut hanc publicent sententiam.

Dat. die 24. Septem. 1217. Pontific. Anno 1.

Ibid.

Exordium.

Proteccionem suam Judæis spondet Honorius.

Eos non nisi volentes ad Baptismum admitti statuit.

Episcopi confirmantia.

Legatus Ap. excommunicatos declarat Fanenses.

Sententiam confirmat Pontifex.

strictus non teneatur eidem sic ligato aliquatenus respondere. Ad hæc sub poena excommunicationis districtissime inhibemus, ne aliqua Civitas, Castellum, seu Villa sepeditum Albergettum ullo unquam tempore in Rectorem, seu Potestatem assumat, sententias si quas forte idem, vel aliquis auctoritate ipsius protulerit, quamdiu fuerit sic ligatus, decernentes irritas, & inanes, nullo unquam tempore valituras; sub poena etiam excommunicationis districtius inhibemus, ne quis cum Fanensibus antedictis, donec super præmissis eidem Episcopo, & Fanensi Ecclesie congrue satisfacerint, aliquod præsumat commercium exercere. Ideoque Universitati vestre per Apostolica scripta in virtute obedientie districtè præcipiendo mandamus, quatenus singulis per Civitates, & Dioceses vestras singulis diebus Dominicis, & Festivis per vos, & subditos vestras hæc solemniter publicantes ea præcipiatis, & faciatis, quantum in vobis fuerit firmiter observari. Denuntietis etiam eisdem Fanensibus quod si diu in sua contumacia perduraverint poterunt non immerito formidare ne Civitatem ipsorum Episcopali Dignitate privemus, ut in quo deliquerunt justo judicio puniantur, & eorum insolentiam comprimamus potentia brachii secularis.

Datum Ferentini septimo Kalendis Octobris Pontificatus Nostri Anno secundo.

X V.

Confirmatio Privilegorum, & libertatum Judæis concessorum.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis in Christo filiis fidelibus Christianis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Stent Judæis non debet esse licentia in Synagogis suis, ultra quam permittitur est lege præsumere, ita in his, quæ eis concessa sunt nullum debent præjudicium sustinere. Nos ergo licet in sua magis velint duritia perjurare, quam Prophetarum verba, & suarum Scripturarum arcana cognoscere, atque ad Christiane Fidei, & salutis notitiam pervenire, quia tamen defensionem nostram, & auxilium postulant, ex Christiane pietatis mansuetudine Prædecessorum nostrorum felicitis memorie Calixti, Eugenii, Alexandri, Clementis, Celestini, & Innocentii Romanorum Pontificum vestigis inherentes, ipsorum petitionem admittimus, eisque protectionis nostræ clypeum indulgemus. Statuimus etiam, ut nullus Christianus invitus, vel nolentes eos ad Baptismum per violentiam venire compellat, sed si eorum quilibet sponte ad Christianos fidei causa confugerit, postquam voluntas ejus fuerit patefacta, Christianus absque aliqua efficiatur calumnia. Veram quippe Christianitatis Fidem habere non creditur, qui ad Christianorum Baptisma non spontaneus, sed invitatus cognoscitur pervenire. Nullus etiam Christianus eorum personas sine judicio potestatis terre vulnerare, aut occidere, vel suas illis pecunias auferre præsumat, aut bonas, quas hæctenus in ea, in qua habitant Regione, habuerint consuetudines immutare. Præterea in festivitatum

suarum celebratione quicumque sustibus vel lapidibus eos ullatenus non perturbet, neque aliquis ab eis coacta servitia exigat nisi ea, quæ ipsi preteritis facere temporibus consueverunt; Ad hæc malorum hominum pravitati, & avaritiæ obviantes decernimus, ut nemo Cæmeterium Judæorum mutilare, vel minere audeat sine obtentu pecunie corpora humata effodere, Si quis autem decreti hujus tenore cognito temere, quod absit, contraire tentaverit, honoris & officii sui periculum patietur, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit. Eos autem dumtaxat hujus protectionis præsidio volumus commuoniri, qui nihil machinari præsumperint in subversionem Fidei Christianæ.

Datum Laterani per manum Raynerii Sanctæ Romanæ Ecclesie Vicecancellarii septimo Idus Novembris Indictione quinta, Incarnationis Dominicæ Anno millesimo ducentesimo decimo septimo, Pontificatus vero Domini Honorii Papæ Tertii Anno secundo.

X VI.

Exhortatio ad Archiepiscopum Arboremensem, ejusque universos Ecclesiarum Provincie suæ Prelatos, ut orationibus & auxiliis opportunis pro Terræ Sanctæ liberatione defudant.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiscopo Alborensi, & universis Episcopis, ac omnibus Ecclesiarum Prelatis tam exemptis, quam aliis per Alborem. Provinciam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

A Dversus Hostes visibiles invisibilibus armis idest orationibus dimicare veteribus exemplis instruemur, quæ nostris quoque temporibus innovata, quando exercituum Dominus Infidelium multitudinem bello Hispanico tradidit in manus paucorum fidelium gloriæ; Ecce autem tempus quo universi fideles ad hæc debent Arma concurrere: Ecce tempus quo cinere debent aspergere caput suum; Ecce tempus quo debent in Coelum lacrymarum, & orationum vocibus exclamare, ut ille qui non in multitudine dimicat innovatis signis, & mirabilibus immutatis secundum omnipotentiam suam multitudinem in paucitate devincat. Charissimi etenim filii Nostri A. . . Hungaricæ Rex Illustris, & Austria ac Moraviae Duces Viri utique dignitatis honore conspicui, sed non minus fidei devotione præclari cum nonnullis Comitibus, Baronibus, & alio Comitatu suo Dei munere ventis usi felicibus listora Hierosolymitanæ Provincie feliciter attigerunt, qui attendentes, quod non est differentia in conspectu Dei Cæli liberare in multis aut paucis, quia non in exercitus multitudine, sed de Cælo victoria ministratur, Terram Babiloniæ in multitudine quidem parva, sed strepua de superno consilio auxilio sint ingressi, quis fidelis hoc audio lacrymis, & orationibus indulgere non debeat ac ad Dominum oris, & cordis vocibus exclamare, cum pars corporis nostri, quod est Ecclesia corporis

Ibid.

Adversus fidei hostes orationibus prius dimicandum.

Hungaricæ Rex in Babiloniam penetrat.

